

## Projectplan Project Ijsbrekers

*maart 2020*

*Reizigers in de trein.*

*Verscholen achter een boek, verzonken in hun online alter-ego's.*

*Ieder voor zich, contact lijkt te worden geschuwd.*

*Tot de trein onverwacht tot stilstand komt. Een storing, een ongeval, duur onbekend.*

*De coupé ontwaakt...*

*ineens lijken de regels van het spel veranderd.*

*Mensen raken aan de praat.*

*Beginnend als gemeenschappelijke klaagzang, een voelbare barst in het ijs.*

*Er wordt gelachen, gevraagd waar vandaan en waar naartoe.*

# Inhoud

<b>Contact- en organisatiegegevens</b>	<b>3</b>	
<b>Samenvatting</b>	<b>4</b>	
<b>Hoofdstuk 1. Aanleiding en introductie</b>	<b>5</b>	
<b>Hoofdstuk 2. Projectomschrijving</b>	<b>6</b>	
2.1 Doelstelling	6	
2.2 Resultaten	6	
Ontmoetingsinterventie	6	
<i>Ontmoetingsinstallatie</i>	6	
<i>Performance kunst</i>	8	
Delen en inspireren	9	
<i>Persoonlijke muzikale portretten</i>	9	
<i>Slotevenement</i>	100	
<i>Toolkit</i>	10	
<i>Kennisdelingsworkshops</i>	11	
2.3 Activiteitenplan	11	
Fase 1 - Ontwerp	juli 2020-okt 2020	12
Fase 2 - Fabricage	nov 2020-dec 2020	12
Fase 3 - Uitvoering	jan 2021-dec 2021	13
Fase 4 - Afsluiting en kennisdeling	jan 2022-juni 2022	13
2.4 Bemensing	14	
2.5 Partners	16	
Rotterdams Wijktheater	16	
Theater Islemunda	16	
Landelijk Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst	16	
Rotterdam Arts and Sciences Lab	17	
2.6 Publieks- en locatiekeuze	17	
2.7 Promotie en bereik	18	
<b>Hoofdstuk 3. Begroting en dekkingsplan</b>	<b>21</b>	
<b>Hoofdstuk 4. Risicoanalyse</b>	<b>28</b>	
<b>Hoofdstuk 5. De makers</b>	<b>29</b>	

## Contact- en organisatiegegevens

Project Ijsbrekers wordt georganiseerd door Stichting Loreley Productions. De stichting heeft tot doel het creëren, produceren en uitvoeren van artistieke projecten die ruimte scheppen voor ontmoeting met het onbekende in onszelf en de ander en waarbij binnenwereld en buitenwereld met elkaar worden verbonden.

Contactpersoon 1      Renske Wassink  
[projectijsbrekers@gmail.com](mailto:projectijsbrekers@gmail.com)  
06-47762592

Contactpersoon 2      Sylvia Mannaerts  
06-37425487

## Samenvatting

Project Ijsbrekers wil het ijs breken in onze samenleving! Wij faciliteren ontmoetingen in de publieke ruimte tussen voorbijgangers die anders aan elkaar voorbij zouden gaan. De barsten in het ijs die we teweegbrengen, brengen we in beeld brengen en maken we deelbaar. Zo inspireren we anderen om op hun beurt ijsbrekers te worden in onze samenleving.

Hiertoe ontwikkelen wij een creatieve interventie die de zintuigen prikkelt en speelt met de verwachtingen van de deelnemers. Een mobiele installatie vormt het fysieke middelpunt van de interventie. Binnenin de installatie bevindt zich een wereld die we naar onze hand kunnen zetten en waar we kunnen experimenteren met verschillende ontmoetingsscenario's. Deze scenario's brengen we tot leven met de hulp van performance kunstenaars uit verschillende disciplines. Wij creëren een ervaring waarin mensen iets met elkaar delen: verwondering, verrassing, een vraagstuk dat niet alleen kan worden opgelost, een situatie waarin de deelnemers aan elkaar zijn overgeleverd.

Deze gedeelde ervaring biedt een nieuw perspectief op de ander, de verwondering die na de ontmoeting achterblijft zet aan tot nadenken. Om de impact te vergroten, maken we van alle ontmoetingen een uniek muzikaal portret dat we via social media met de deelnemers delen. Deze portretten geven ons vorm en aanleiding om met de deelnemers terug te kijken op de interventie en ze te bevragen over de impact die deelname heeft gehad. De muzikale portretten worden aan het eind van het project tijdens een live evenement ten gehore gebracht. Daar horen de deelnemers voor eerst de originele composities waar de portretten van zijn afgeleid. Vanuit dat verrassingsmoment brengen we nieuwe verbindingen tot stand: mensen die elkaar nog nooit eerder hebben ontmoet hebben door de muzikale herkenning iets heel persoonlijks met elkaar gemeen. Zo brengen we de individuele ontmoetingsverhalen samen in een groter muzikaal geheel, en creëren een collectieve betekenisgeving, een gevoel onderdeel uit te maken van een groter geheel.

Project Ijsbrekers combineert de kracht van wetenschap en kunst. Met een vrijwillig team van jonge, gedreven kunstenaars en academici brengen wij inzichten uit wetenschap en praktijk bijeen over contact tussen passanten in de publieke ruimte en vertalen deze naar een creatief ontwerp. Een jaar lang reizen wij met onze interventie langs publieke locaties in Rotterdam. Met elke uitvoering vergaren we nieuwe kennis, vergroten we ons inzicht en stellen we het ontwerp bij. Deze aanpak stelt ons in staat een diepgaand inzicht te verwerven in wat werkt en waarom het werkt. Zo kan onze ontmoetingsinterventie in de toekomst ook op andere plekken op maat worden ingezet. We denken daarbij aan buurtinitiatieven, stadsontwikkeling, community building in grote bedrijven en evenementen. Bovendien zullen wij onze werkwijze en inzichten verwerken in een toolkit, die tot doel heeft cultuurprofessionals, beleidsmakers en andere verbinders in staat te stellen om binnen hun eigen werkterrein te bouwen aan een verbonden samenleving. Zo is het eindpunt van Project Ijsbrekers, in navolging van alle ontmoetingen die we faciliteren, tegelijkertijd een eerste stap in een zichzelf versterkend verhaal van vertrouwen en verbondenheid.

In dit projectplan is te lezen hoe, en met welke maatschappelijke draagkracht Project Ijsbrekers voor een meer verbonden samenleving wil zorgen. Het projectplan is als volgt opgebouwd:

- In Hoofdstuk 1 is te lezen vanuit welke motivatie en overtuiging Project Ijsbrekers is opgezet
- In hoofdstuk 2 volgt een uitgebreide projectbeschrijving
- In hoofdstuk 3 volgt een begroting met toelichting en het dekkingsplan
- In hoofdstuk 4 staan we stil bij mogelijke risico's en mitigatie
- In hoofdstuk 5 is achtergrondinformatie te lezen over de initiatiefnemers en betrokken makers

## Hoofdstuk 1. Aanleiding en introductie

In onze steeds drukker wordende en online verbonden wereld lijken we te vervreemden van onze fysieke omgeving. Interacties met de mensen om ons heen worden actief vermeden en beperkt, waardoor we ons in de publieke ruimte steeds geïsoleerder voelen en minder vertrouwen hebben in de mensen om ons heen. Hoe breken we het ijs?

In antwoord op deze vraag ontwikkelt Project Ijsbrekers een creatieve interventie die ontmoetingen faciliteert tussen voorbijgangers in de publieke ruimte.

Er is veel onderzoek gedaan naar het sociale potentieel van toevallige ontmoetingen. Contact vermindert spanning, onzekerheid en angst. Herkenning van anderen, ook in vluchtig contact, verbetert de toegang tot informele interactie en daarmee tot goede relaties en een sociaal vangnet. Het verhoogt het gevoel van verbondenheid, veiligheid en vertrouwen in de omgeving<sup>1</sup>. Vanuit deze inzichten, groeide bij de initiatiefnemers de overtuiging dat elke positieve interactie het potentiële begin kan zijn van een zelfversterkende cyclus van vertrouwen en verbondenheid.

Contact kun je niet forceren, maar je kunt het wel uitlokken. Kunst kan de dagelijkse werkelijkheid doorbreken en op een speelse, prikkelende manier op zijn kop zetten. Of die dagelijkse werkelijkheid nu een treinreis is of een festivalbezoek: in de publieke ruimte handelen mensen volgens impliciete gedragscripts, die maken dat we op een geroutineerde manier langs elkaar heen kunnen leven zonder al te veel last van elkaar te hebben. Door situaties te creëren waarin die automatische scripts buitenspel worden gezet, kan met kunst de voorwaarde voor geschapen voor ontmoeting en ontdekking.

---

<sup>1</sup> (Pettigrew, Tropp, Wagner & Christ, 2011, p. 275; Van der Graaf & Duyvendak, 2009, p.26; Wesselmann, Cardoso, Slater & Williams, 2012, 167; Wood & Christian, 2011, 54)

## Hoofdstuk 2. Projectomschrijving

### 2.1 Doelstelling

Project Ijsbrekers wil het ijs breken in onze samenleving. Wij willen in de publieke ruimte ontmoetingen faciliteren tussen mensen die anders aan elkaar voorbij zouden gaan. De barsten in het ijs die we teweeg brengen, willen we in beeld brengen en delen om daarmee zoveel mogelijk mensen in Rotterdam (en daarbuiten) te inspireren om vanuit hun eigen betrokkenheid en vermogen het ijs in onze samenleving te breken.

### 2.2 Resultaten

#### Ontmoetingsinterventie

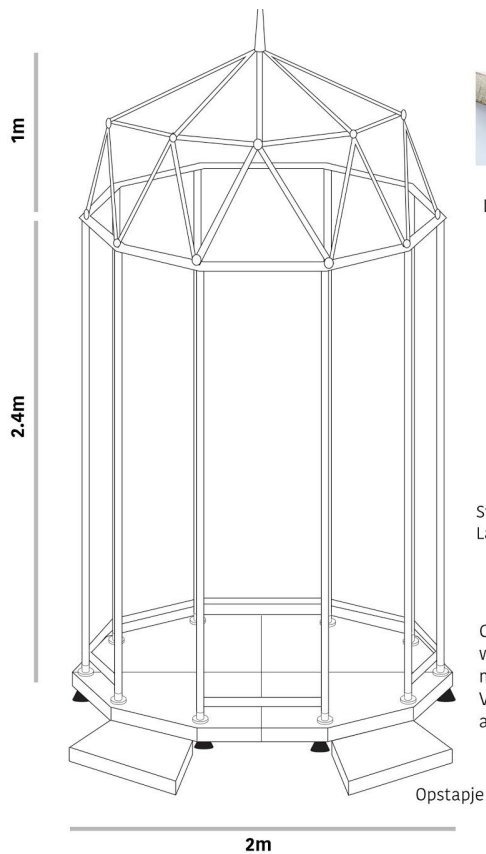
Om dit te bewerkstelligen willen wij een **creatieve ontmoetingsinterventie** ontwikkelen die in staat is ontmoetingen te faciliteren tussen voorbijgangers in de publieke ruimte, op een manier die een duurzaam positief effect heeft op het gevoel van vertrouwen en verbondenheid met de fysieke omgeving. Het ontwerp voor deze interventie zal worden gebaseerd op inzichten uit de sociale wetenschappen, ervaring van praktijkprofessionals zoals wijkagenten en buurtwerkers en ervaring opgedaan met vergelijkbare interventies. In het activiteitenplan (hoofdstuk 2.3) zetten we onze werkwijze in verder detail uiteen.

De ontmoetingsinterventie zal bestaan uit een aantal elementen. Het concrete ontwerp hiervoor moet nog worden uitgewerkt. Desalniettemin zijn voor alle onderdelen reeds een aantal uitgangspunten geformuleerd die we hier uiteen willen zetten:

#### 1. Ontmoetingsinstallatie

Een mobiele installatie vormt het fysieke middelpunt van de interventie. Binnenin de installatie bevindt zich een wereld die we naar onze hand kunnen zetten en waar we kunnen experimenteren met verschillende ontmoetingsscenario's. Wij hebben er voor gekozen om (in elk geval gedurende een deel van het onderzoek) de ontmoetingen niet 'buiten' maar binnen in de installatie te laten plaatsvinden. Dit geeft ons de mogelijkheid een sfeer van intimiteit te creëren, hetgeen zowel verbinding scheidt alsook spannend is omdat je tegenover een onbekende staat. Daarnaast zijn voor het testen, evalueren en ontwikkelen van de interventie, beheersbaarheid en herhaalbaarheid van groot belang. Het werken met de installatie geeft ons de mogelijkheid de setting nauwkeurig te ontwerpen en hier in de loop van de uitvoeringsfase gerichte variaties in aan te brengen.

We hebben Charlotte van Otterloo gevraagd om op basis van deze uitgangspunten een eerste schets te maken:



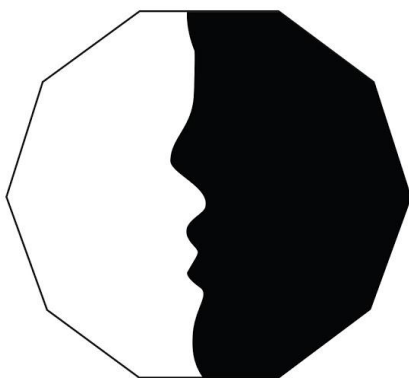
Dome gemaakt met Hubs, waardoor je hem zo in en uitelkaar klappt.

Steigerbuis geraamte.  
Langste buizen in twee delen van 1m p.st.

Grondplaat 2x 18mm Underlayment  
wat in vier stukken kan en met koppelplaatjes aan elkaar wordt gezet.  
Voetplaten steigerbuis staan al vast op underlayment.

Stelpootjes om de grondplaat op te zetten.

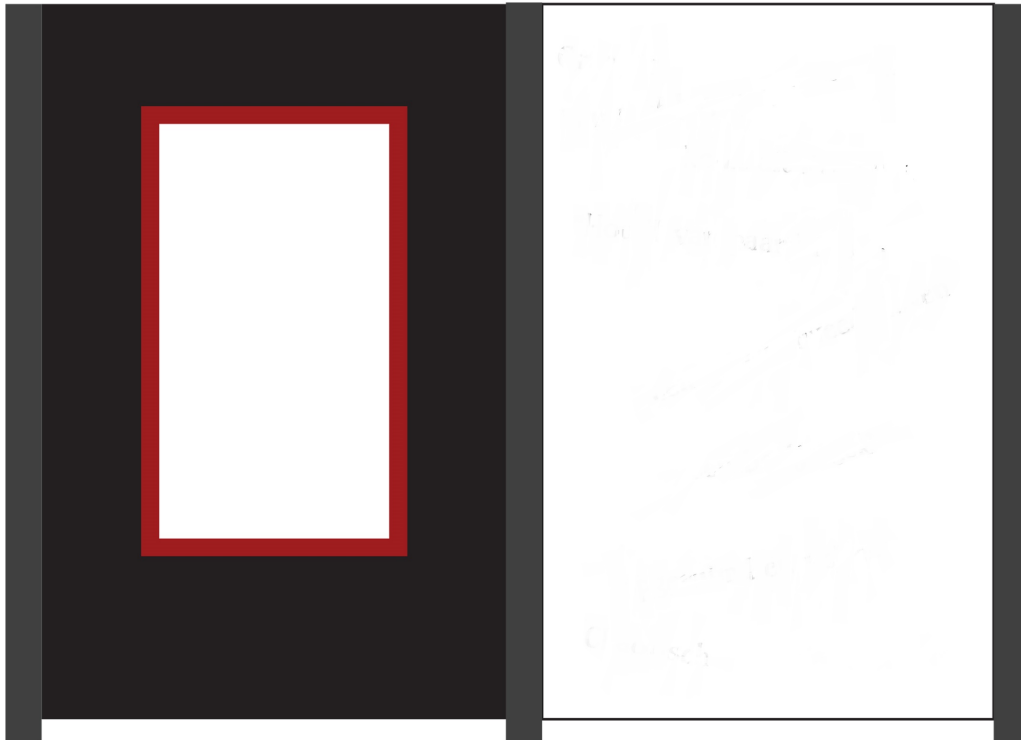
Grondplaat heeft een soort Yingyang ontmoeting (stijl passend bij print buitendoek)



Stof: bootzeil (waterdicht)  
Buiten: print gezichtjes  
Binnen: egaal (voor rust)



In de installatie bevindt zich een wand die weggeklapt kan worden of waar een luik kan worden open gerold. Dit geeft ons de mogelijkheid om deelnemers halverwege een scenario te verrassen met het feit dat zij niet alleen in de installatie staan.



Meer over het werk van en de keuze voor Charlotte van Otterloo is te lezen in hoofdstuk 5 (de makers).

## 2. Performance kunst

Binnen de installatie zullen we experimenteren met verschillende scenario's. Op basis van onze persoonlijke ervaringen en een eerste verkenning van de literatuur, hebben wij een aantal intuïties geformuleerd over wat uitgangspunten kunnen zijn voor effectieve ontmoetingsscenario's:

- wanneer mensen in hetzelfde schuitje zitten, doorbreken ze de stilte om steun bij elkaar te zoeken → we creëren een situatie waarin mensen samen aan een probleem of vervelende omstandigheid zijn overgeleverd
- wanneer mensen voor een uitdaging zijn gesteld die ze niet alleen kunnen oplossen, staan ze open voor samenwerking en bekijken ze elkaar daardoor met andere ogen → we creëren een situatie waarin mensen samen een puzzel moeten oplossen of uit een escape room moeten ontsnappen.
- wanneer mensen iets met elkaar gemeen hebben, voelen ze zich meer op hun gemak bij elkaar → we creëren een scenario dat aanzet om deze gemeenschappelijkheid te ontdekken

Deze intuïties willen wij in de ontwerpfase toetsen aan inzichten uit wetenschap en praktijkervaring. Op basis van die inzichten zullen wij uiteindelijk enkele scenario's uitwerken. Binnen deze scenario's zullen we bovendien ruimte houden om te experimenteren met bepaalde variabelen.

Enkele illustratie van mogelijke variabelen:

- wijze van publieksactivatie: We kunnen voorbijgangers direct aanspreken en uitnodigen mee te doen of indirect 'vangen' met een straat performance die ze naar de installatie leidt.
- de sfeer tijdens de ontmoeting. Deze kan ontspannen zijn, ludiek of zelfs opgefokt (te beïnvloeden door bijv muziek of door een aftellende klok)
- direct contact tussen deelnemers of tussenkomst van een begeleider of een object
- de deelnemers duidelijk instrueren over wat komt of juist in het diepe gooien

De scenario's brengen we tot leven met de hulp van performance kunstenaars vanuit verschillende disciplines, te denken aan mensen met een achtergrond in (straat)theater, urban dance, muziek, spoken word en circus arts. Per locatiedag wordt een scenario gekozen, dat door een ervaren regisseur wordt vertaald in concrete *casting* en spelaanwijzingen van deze *cast*.

Meer over de samenstelling van het performance team en de bijzondere aandacht voor diversiteit daarbinnen, is te lezen in hoofdstuk 2.4 (bemensing).

## Delen en inspireren

Om de barsten in het ijs zo ver mogelijk te laten reiken, willen wij de ervaring die we met onze ontmoetingsinterventie opdoen delen, om zo anderen te inspireren om vanuit hun eigen betrokkenheid en vermogen vormen te vinden om het ijs te breken.

Dat delen doen we op drie verschillende manieren:

### 1. Persoonlijke muzikale portretten

Wij verwerken de ontmoetingen die tot stand zijn gekomen binnen de interventie, in persoonlijke muzikale portretten. Deze portretten worden samen met een foto van de deelnemers gepubliceerd op ons social media platform. (In hoofdstuk 4 is is meer te lezen over hoe wij omgaan met het verkrijgen van toestemming voor publicatie). Het muzikale portret is een souvenir, iets waar de deelnemer naartoe terug kan gaan, maar wat ook gedeeld kan worden. De portretten geven ons vorm en aanleiding om met de deelnemers en andere geïnteresseerden door te praten over de impact die deze ontmoetingen op hen hebben gehad.

We hebben gekozen voor het maken van *muzikale* portretten, omdat muziek de bijzondere eigenschap heeft een gevoel op te kunnen roepen, om dingen te verklanken die niet verwoord kunnen worden en betekenis te geven aan het alledaagse. Als basis voor de portretten gebruiken we een achttal songs van Loreley, speciaal voor dit project gecomponeerd en opgenomen. De nummers zullen uiteenlopend zijn in tempo, stijl en karakter, per ontmoeting zal een passend nummer gekozen worden als basis. Voor het portret zal een fragment van ca 1 minuut worden bewerkt met een op de ontmoeting toegesneden tekst en melodie. De deelnemers wordt na afloop van de interventie om input gevraagd voor dit portret: *Stel dat je dit in een liedje zou kunnen vastleggen, wat zou je er dan in willen hebben?* De deelnemers weten dan overigens nog niet dat ze daadwerkelijk een liedje zullen ontvangen over hun ontmoeting. Aan het eind van het project zullen er veel (zeer uiteenlopende) variaties bestaan op de originele thema's. Het hele oeuvre zal een prachtige afspiegeling zijn van de veelkleurigheid van alle deelnemers en hun ontmoetingen.

Loreley over haar visie op de portretten:

“Ik wil van de portretten een kunstwerkje maken dat de magie van het moment weet te vangen en vastlegt voor de eeuwigheid. Om naartoe terug te kunnen gaan en te herbeleven. En misschien dat bij dat herbeleven dingen aan het licht komen die de eerste keer niet gezien waren, door de vluchtigheid van het moment, of door de veelheid aan indrukken tijdens de ontmoeting. De uitdaging is om de essentie van de ontmoeting te vangen zonder er teveel van mijn eigen ervaring op te projecteren. Om in melodie en woord ruimte te scheppen aan de luisteraar om het moment opnieuw te beleven en daar zelf betekenis aan te geven. De portretten zullen daarom impressionistisch van karakter worden: beschrijvend zonder letterlijk te worden. Ik kijk er erg naar uit om deze portretten te gaan schrijven, omdat het voor mij in navolging van de deelnemers een mooie oefening is om verder te kijken dan uiterlijkheden en echt oog te hebben voor de verbinding die in het moment ontstaat.”

## 2. Slotevenement

Ter afsluiting van het project zullen wij een evenement organiseren waarvoor alle deelnemers en andere geïnteresseerden worden uitgenodigd. Tijdens dit evenement dat de vorm van een interactief concert zal hebben, worden de originele songs en (een selectie) van de afgeleide portretten live uitgevoerd. De deelnemers zullen hier voor het eerst de originele composities horen waar hun portret van afgeleid is. Vanuit dat verrassingsmoment brengen we nieuwe verbindingen tot stand, omdat ineens allerlei mensen die elkaar nog nooit eerder hebben ontmoet, door de muzikale herkenning iets met elkaar gemeen hebben. Zo brengen we de individuele ontmoetingsverhalen samen in een groter muzikaal geheel, en creëren hier vanuit de persoonlijke, individuele betekenis een *collectieve* betekenisgeving, een gevoel onderdeel uit te maken van een groter geheel.

De originele composities geven voor de deelnemers ook een verdieping aan de losse portretten. Loreley zegt hierover:

“Dit project gaat over betekenisvol contact. Over elkaar zien en gezien worden. Dat betekent dat ik als kunstenaar mij ook moet durven laten zien en op zoek moet naar waar de kwetsbaarheid in mijn eigen levensverhaal. De composities zullen autobiografisch zijn. De live uitvoering tijdens het slotevenement wordt een ‘ontmoeting in het groot’, een die symbool staat voor alle ontmoetingen die tijdens het project hebben plaatsgevonden. Hoewel de composities autobiografisch zullen zijn, mogen ze geen egodocumenten worden die de luisteraar aan de zijlijn plaatsen. Ze moeten ruimte laten voor interpretatie en eigen invulling, de luisteraar in staat stellen een eigen betekenis te geven aan wat hij hoort. “

Eerder werk van Loreley, dat representatief is voor deze aanpak is bijvoorbeeld het nummer ‘[Half of me](#)’, te beluisteren op spotify.

Het slotevenement zal plaatsvinden bij een lokale partner van Project Ijsbrekers, Theater Islemunda. De samenwerking met Islemunda is een belangrijke sluitsteen in het project. Project Ijsbrekers brengt mensen met elkaar in contact maar verdwijnt na een jaar. Door de deelnemers samen te brengen in Theater Islemunda, kan de sociale cohesie die we opbouwen met het project in de wijk worden verankerd.

## 3. Toolkit

Tot slot ontwikkelen wij een toolkit waarin we onze inzichten op een praktische en handzame manier bij elkaar brengen. In de toolkit maken we inzichtelijk op welke inzichten wij ons ontwerp hebben gebaseerd, hoe dit ontwerp in elkaar zit en in welke stappen het is doorontwikkeld. De

toolkit stelt andere cultuurprofessionals in staat om vanuit hun eigen discipline aan de slag te gaan met creatieve werkvormen te werken aan verbinding in de samenleving. De toolkit zullen we verspreiden via het netwerk van LKCA en RASL, waarmee we een breed spectrum creatieve professionals bereiken. In hoofdstuk 2.6 zetten we het geschatte bereik van de toolkit uiteen. In het activiteitenplan (hoofdstuk 2.3) wordt de opzet van de toolkit in verder detail uiteen gezet.

#### 4. Kennisdelingsworkshops

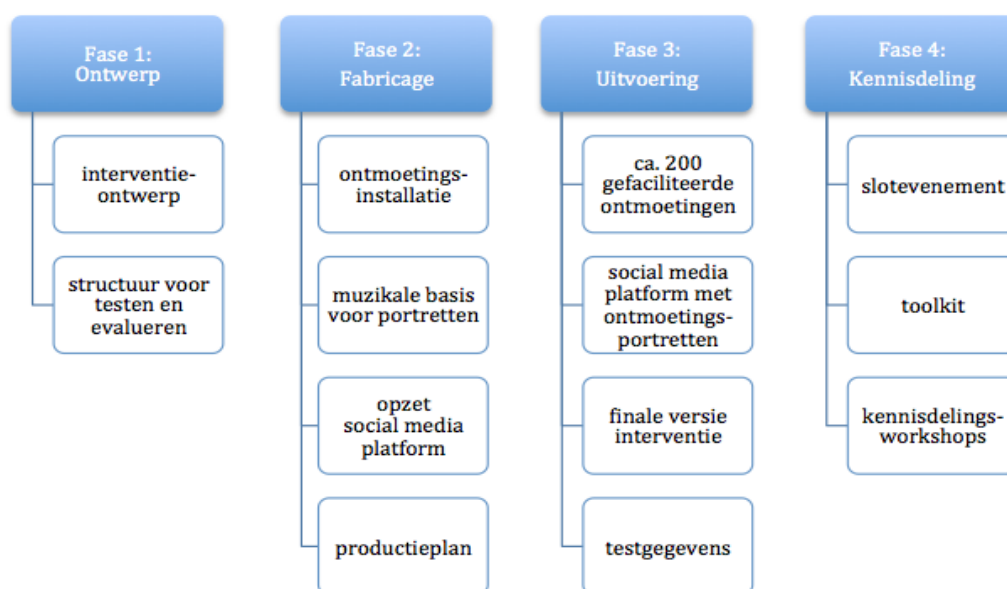
In aanvulling op de toolkit, zullen we een tweetal (gratis) workshops organiseren voor creatieve professionals in Rotterdam. Deze workshops zijn in eerste instantie bedoeld om de kennis en ervaring opgedaan in Project Ijsbrekers, te delen met onze partners: RASL, Theater Islemunda en aan haar verbonden makers en het Rotterdams Wijktheater. In een vervolg op Project Ijsbrekers zullen wij ook voor andere geïnteresseerden (betaalde) workshops organiseren.

### 2.3 Activiteitenplan

Project Ijsbrekers is opgezet volgens de principes van *design thinking*<sup>2</sup>, uitgewerkt in vier projectfasen.

Het werken volgens de design thinking methode stelt ons in staat een diepgaand inzicht te verwerven in wat werkt en waarom het werkt. Dat maakt dat onze ontmoetingsinterventie in de toekomst ook op andere plekken kan worden ingezet, aangepast aan de specifieke omstandigheden van een wijk, de specifieke vraag van een opdrachtgever of de specifiek doelgroep van een bijv. een festival. Bovendien zullen wij onze werkwijze en inzichten verwerken in een toolkit, waardoor we ook andere creatieve professionals in staat stellen om vanuit hun eigen discipline antwoorden te formuleren op het vraagstuk van vervreemding in de publieke ruimte.

Hieronder is de opzet van het project schematisch weergegeven. Op de volgende pagina worden per fase de activiteiten en op te leveren resultaten uiteengezet.



<sup>2</sup> In deze ontwerpmethode worden vijf stappen gebruikt om tot een concept of product te komen dat aansluit bij de behoefte van de beoogde gebruiker. De eerste drie stappen (Empathize, Define, Ideate) zijn ondergebracht in Fase 1. Stap 4 (Prototype) in Fase 2 en stap 5 (Test) in Fase 3. Meer over design thinking is [hier](#) te lezen.

Om tot een gedegen ontwerp te komen voor de ontmoetingsinterventie, zullen wij ons verdiepen in bestaande kennis over de waarde en dynamiek van spontaan contact in de publieke ruimte. Wij zullen wetenschappelijke literatuur uit de sociale wetenschappen bestuderen, maar ook interviews houden met professionals uit de praktijk die op dagelijkse basis contact leggen in de publieke ruimte, zoals buurtwerkers en wijkagenten. Om deze studie te kaderen, hebben wij aan de hand van zeven thema's een aantal vragen en hypothesen opgesteld, waarvan hier enkele ter illustratie:

1. Contactervaring: onder welke omstandigheden voelen mensen zich op hun gemak om contact te maken?
2. Scripting: welke impliciete scripts gebruiken mensen voor het initiëren of voorkomen van contact?
3. Positionering: wat voor invloed heeft de aanleiding op de interactie?
4. Enscenering: welke omgevingsfactoren beïnvloeden de dynamiek van interacties?
5. Omgevingsbewustzijn: wat voor rol spelen de aanwezigheid van mobile digital devices in de aanspreekbaarheid?
6. Duurzame impact: wanneer wordt een interactie als vertrouwenswekkend ervaren?
7. Creatieve facilitatie: wat is er eerder gedaan op het gebied van creatieve interventies en wat is er bekend over hun impact?

De inzichten die we hiermee opdoen zullen wij vervolgens vertalen naar creatieve ontwerpcriteria en uiteindelijk een concreet ontwerp voor de interventie, bestaande uit twee onderdelen:

- **Ontwerp voor een mobiele installatie**, die het fysieke centrum zal vormen voor de interventie.
- **Ontwerp voor creatieve ontmoetingsscenario's en daarbij behorende scripts**

Voor het ontwerp zijn reeds enkele uitgangspunten geformuleerd, reeds beschreven in hoofdstuk 2.2 (resultaten).

Tijdens de ontwerpfase produceren we ook een **plan voor het testen en evalueren van de interventie**. We bekijken hoe we tijdens de uitvoering van de interventie de effectiviteit ervan kunnen evalueren en welke gegevens we daarvoor moeten verzamelen (denk aan interviewen van de deelnemers achteraf, gerichte observatie door interventiebegeleiders, etc.). Ook zullen we bekijken met welke variabelen in de scenario's kan worden geëxperimenteerd, op zoek naar de meest effectieve vorm.

In deze fase wordt op basis van het ontwerp voor de ontmoetingsinstallatie uitgevoerd.

- de installatie wordt gebouwd
- de muziek geproduceerd die zal worden gebruikt voor de muzikale portretten
- het social media platform opgezet waarop de portretten op worden gepubliceerd
- een productieplan wordt gemaakt:
  - de locatiedagen waarop de interventie in de publieke ruimte zal worden uitgevoerd worden voorbereid (locaties scouten, vergunningen en logistiek regelen, etc.)
  - het team van performers wordt samengesteld en voorbereid op de uitvoering.

In deze fase gaan wij gedurende een jaar met onze interventie op reis langs verschillende publieke locaties in Rotterdam. Wij streven ernaar om in de periode van een jaar circa 200 ontmoetingen te faciliteren. Tijdens en na afloop van elke ontmoeting verzamelen we feedback van de deelnemers over hoe zij de interventie hebben ervaren en vragen we de deelnemers of we met hen in contact mogen blijven over de muzikale portretten en de evenementen.

Van iedere ontmoeting die we faciliteren, wordt een muzikaal portret gemaakt (meer over de artistieke visie op deze portretten is te lezen onder '2.2 Resultaten'). De portretten worden (na toestemming van de deelnemers) 3 tot 4 weken na deelname op social media gepubliceerd. Na publicaties evalueren wij hoe de deelnemers reageren op hun portret. Versterkt het muzikale portret de mate waarin de deelnemers de ontmoeting als waardevol ervaren? En maakt het daarbij verschil of de deelnemers het portret kort na de ontmoeting ontvangen of na langere tijd? Zijn mensen geneigd de portretten te delen met vrienden (via social media)? In welke bewoording vertellen ze daarbij over de ontmoeting? Hoe reageert hun sociale netwerk daarop?

Op basis van de deelnemersfeedback en onze observaties, wordt de ontmoetingsinterventie in een aantal iteraties verder ontwikkeld. Halverwege de uitvoeringsfase organiseren wij een tussentijds evenement waarvoor de deelnemers tot dan toe worden uitgenodigd. Tijdens dit evenement blikken we met de deelnemers terug op de interventie en kunnen we diepgaande feedback ontvangen op hoe de deelnemers de interventie hebben ervaren en wat de impact is geweest op de manier waarop zij contact maken in de publieke ruimte. Dit evenement is daarmee een waardevolle informatie op de korte evaluaties die we met de deelnemers houden direct na afloop van de ontmoetingsinterventie.

#### Fase 4 - Afsluiting en kennisdeling

jan 2022-juni 2022

In deze fase blikken we terug op het ontwikkelproces en brengen de verschillende stappen in dat proces in kaart in de vorm van een **toolkit**. In deze toolkit zal de volgende onderdelen bevatten:

- de kennisbouwstenen uit wetenschap en praktijk die het fundament vormen van het ontwerp
- het prototype ontwerp voor de installatie en scenario's
- de stapsgewijze aanpassingen die we aan het ontwerp hebben gedaan
- belangrijke inzichten opgedaan uit observaties en feedback
- het uiteindelijke ontwerp
- conclusie: 'gouden ontwerpprincipes' voor creatieve interventies gericht op contact

De toolkit zal de vorm krijgen van een online publicatie die we publiceren op open source platforms zoals Researchgate. Daarnaast zullen wij de toolkit verspreiden via onze partners LKCA en RASL (meer over deze samenwerking is te lezen in hoofdstuk 2.5). Wij geloven in de vrije toegankelijkheid van kennis. Zonder vrije toegang tot een breed scala aan bronnen zou ook Project IJsbrekers niet van de grond kunnen komen. Daarom maken wij onze toolkit gratis toegankelijk. Ter begeleiding van de toolkit, organiseren wij in mei/juni 2020 twee **kennisdelingsworkshops** voor creatieve makers verbonden aan onze partners.

Met de deelnemers sluiten wij Project IJsbrekers af tijdens een **slotevenement** omstreeks maart 2020. Dit evenement zal gratis toegankelijk zijn. Deelnemers zijn met ons in contact via email en social media en worden via deze kanalen uitgenodigd. Hoofdprogramma bestaat uit een optreden van Loreley. Daarnaast zullen er twee support acts worden gevraagd. Deze acts zijn op het moment van schrijven nog niet bekend, maar worden betrokken uit het team van performers en talent uit de ontwikkelingstrajecten van onze partners. Het slotevenement en de workshops vinden plaats bij onze partner Theater Islemunda.

## 2.4 Bemensing

### Coördinatie

Het kernteam van Ijsbrekers bestaat uit

- Sylvia Mannaerts, antropologe, verantwoordelijk voor de onderzoekskwaliteit en aansturing onderzoeksactiviteiten.
- Renske Wassink (Loreley) zangeres en songwriter, eindverantwoordelijk voor de artistieke visie en productie muzikale portretten, productie manager.
- Suzanne Bruning, advies performance kunst en aansturing performance kunstenaars

Hoewel iedere coördinator een eigen focus heeft, zullen de activiteiten in de praktijk onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn, en zal coördinatie van deze activiteiten in intensieve onderlinge afstemming gebeuren.

### Vrijwilligers

Het Ijsbrekers kernteam wordt ondersteund door een team van vrijwilligers vanuit de kunsten en de wetenschap. De vrijwilligers die zich aan ons project verbonden hebben, zijn in de vormende fase van hun professionele leven en hebben zich aangesloten omdat ze graag hun expertise willen inzetten om een positief verschil te maken in de stad waar ze wonen en ervaring willen opdoen in een bevlogen project waarin hun bijdrage echt een verschil maakt.

Wij kiezen bewust voor een jong team omdat wij geloven dat de nieuwe generatie kunstenaars en academici beter dan de gevestigde orde in staat is om de grenzen tussen de disciplines te slechten en bereid is een gezamenlijke taal te leren spreken in de zoektocht naar grensoverschrijdende oplossingen voor grote maatschappelijke vraagstukken. De verschillende achtergronden uit de sociale wetenschappen en kunstopleidingen zorgen voor een brede ervaring in verschillende typen onderzoek en artistiek ontwerp. Aan ons team hebben zich reeds verbonden:

- student Product Design van de Willem de Kooning Academie
- student Lifestyle Transformation Design van de Willem de Kooning Academie
- student Liberal Arts and Sciences, major Sociology aan het Erasmus University College.

Vanaf september 2020 zullen zich studenten aansluiten van de opleiding Muziek aan Codarts Rotterdam.

Tijdens de ontwerpfasen zijn de vrijwilligers betrokken bij het bijeen brengen van relevante inzichten uit diverse disciplines en het vertalen van deze inzichten naar een creatief ontwerp. Vrijwilligers betrokken bij de ontwerpfasen worden gevraagd om een inzet van tenminste 10 uur per week. Omdat de ontwerpfasen vallen tijdens de zomerperiode, is deze significante tijdsbesteding mogelijk, gezien het feit dat er in deze periode geen onderwijs plaatsvindt. Tijdens de uitvoeringsfasen zijn vrijwilligers betrokken bij het begeleiden van de interventie. Hiervoor zijn vrijwilligers op flexibele basis inzetbaar. De leden van ons vrijwilligersteam krijgen een vrijwilligersvergoeding voor hun bijdrage aan Project Ijsbrekers. Voor meer informatie hierover, zie de begroting (hoofdstuk 3). In totaal zullen circa 20 vrijwilligers bij Project Ijsbrekers betrokken zijn.

## Performance team

In de uitvoering van de interventie zullen wij een team van performers betrekken waarin verschillende disciplines samenkomen. Wij streven ernaar een divers team samen te stellen dat een afspiegeling is van de Rotterdamse samenleving. Wij zullen daarom de performers uit een breed netwerk betrekken. Het kernteam heeft een breed netwerk voornamelijk bestaand uit alumni van de formele uitvoerende kunstopleidingen. Daarnaast zijn wij in gesprek met broedplaatsen voor talent buiten de formele opleidingen, zoals het [HipHopHuis](#), [Impact Islemunda](#) en [Open Podium](#) (het talentenprogramma van onze partner Theater Islemunda, zie voor meer informatie in hoofdstuk 2.5 (Partners)). Het inzetten van lokaal talent is cruciaal in het verankeren van Project Ijsbrekers in de bestaande maatschappelijke en culturele structuren. Door jong talent middels dit project een aanjagersrol te geven in het initiëren van maatschappelijke verandering, willen we hen inspireren om ook na afloop van het project deze rol vast te houden en hun talent in te zetten voor maatschappelijke impact.

Voor de uitvoerbaarheid van het project, streven we naar een groep van circa 10 performers, die elkaar kunnen afwisselen.

## Regisseur

Voor het instrueren van het performance team, zullen wij een regisseur aantrekken die ervaring heeft met straattheater en community arts theater. Onze partner Wijktheater Rotterdam adviseert ons hierin en stelt haar netwerk ter beschikking.

## Raad van Advies

Om de kwaliteit van Project Ijsbrekers te waarborgen, zal een Raad van Advies worden aangesteld. Deze driekoppige raad zal bestaan uit leden met achtergrond in academisch en artistiek onderzoek. Zij zullen kritisch advies geven met betrekking tot de gebruikte methodes en bronnen. Wij zijn momenteel in gesprek met potentiële deelnemers, een eerste naam kunnen wij reeds bevestigen: [Job ter Haar](#), gerenommeerd cellist en artistiek onderzoeker en als research coach werkzaam voor Codarts Rotterdam. De Raad van Advies dient uiterlijk juni 2020 in volledige bezetting te zijn. De Raad van Advies zal zich onbezoldigd inzetten voor Project Ijsbrekers.

## 2.5 Partners

Project Ijsbrekers werkt samen met een tweetal uitvoerende partners: Rotterdams Wijktheater en Theater Islemunda. Beide partners hebben meegedacht in het formuleren van de onderzoeksvraag en de verdere uitwerking van het project. Daarnaast zijn het Landelijke Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst en het Rotterdam Arts en Sciences Lab betrokken in de kennisdeling onder creatieve professionals.

### Rotterdams Wijktheater

Het [Rotterdams Wijktheater](#) heeft een lange staat van dienst op het gebied van Community Arts projecten. RWT is initiatiefnemer van het International Community Arts Festival en een sleutelorganisatie in het internationale veld van community arts. RWT brengt in haar projecten de verhalen aan het licht die achter de zichtbare buitenkant schuil gaan. RWT adviseert Project Ijsbrekers in de vormgeving en uitvoering van het project, vanuit haar ervaring met community arts projecten op locatie. Het International Community Arts Festival 2022 vindt plaats in het voorjaar van 2022 en is een uitgelezen gelegenheid om de resultaten van Project Ijsbrekers te delen met community arts professionals van over de hele wereld.

### Theater Islemunda

[Theater Islemunda](#) is een theater in Rotterdam IJsselmonde dat zich inzet voor het ontwikkelen van jong talent, in een stevige verbinding met de stad Rotterdam. Islemunda begeleidt jonge creatieve makers in hun weg naar de landelijke podia en heeft daarbij oog voor diversiteit en eigenheid. Jonge makers uit de wijk hebben niet altijd een formele opleiding genoten en zijn rolmodellen voor jong talent. Islemunda wil jonge makers versterken in deze functie van rolmodel en ziet in project Ijsbrekers een kans om deze jonge makers ervaring te laten opdoen in projecten waarbij zij hun ambacht en talent inzetten in een maatschappelijke context. Bovendien kunnen de te ontwikkelen methodieken hen helpen om binnen hun eigen discipline en profiel werkvormen te ontwikkelen die een bijdrage kunnen doen aan een warmere en ontspannen samenleving. Theater Islemunda zal de fysieke uitvalsbasis worden voor de uitvoeringsfase. Ook de twee evenementen en de kennisdelingsworkshops, die we in het kader van dit project organiseren zullen plaatsvinden bij Islemunda, waarbij Islemunda de zaalhuur sponsort. Bovendien zal jong talent uit het netwerk van Islemunda een aandeel hebben in de invulling van de performances rondom de ontmoetingsinterventie.

### Landelijk Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst

Daarnaast is het [Landelijk Kennisinstituut voor Cultuureducatie en Amateurkunst](#) betrokken bij Project Ijsbrekers. (LKCA) speelt een centrale rol in het creëren en delen van relevante kennis en ontwikkelingen binnen de cultuureducatie en amateurkunsten. Ze werkt als adviseur, verbinder en aanjager met cultuurorganisaties, onderwijsorganisaties, zorg- en welzijnsorganisaties, ondersteunende organisaties, overheden en belangenorganisaties die mensen vertegenwoordigen met minder goede toegang tot de cultuursector, en netwerken gericht op specifieke vraagstukken, waaronder bijvoorbeeld Coalitie Erbij (eenzaamheid).

Project Ijsbrekers is via Sylvia Mannaerts aangesloten bij het onderzoekersnetwerk Cultuur in Onderwijs, Vrije tijd en Beleid dat de krachten bundelt in het onderzoeksveld (Eind 2018 telde het

netwerk 125 leden); LKCA faciliteert dit netwerk.

Het LKCA heeft publicaties die als download beschikbaar zijn gemaakt op de website; deze werden in 2018 zo'n 300-750 maal gedownload. Dit zou een kanaal kunnen zijn om de Ijsbrekers-toolkit in pdf-formaat beschikbaar te maken. De website en kennisbank van het LKCA trekt jaarlijks meer dan 165.000 bezoekers, veelal (kunst)professionals die gericht naar informatie en handvatten zoeken voor hun werk. Website-onderdeel Cultureel Kapitaal (opiniestukken) werd 28.000 maal bezocht in 2018. Zo'n 13.000 mensen ontvangen de nieuwsbrieven van het LKCA, en 6.000-7.000 mensen volgen het LKCA via sociale media. Er is ook offline bereik: Cultuurkrant NL heeft zo'n 5500 abonnees.

Daarnaast organiseert het LKCA diverse soorten evenementen met mogelijkheden voor disseminatie. In 2018 waren er 125 bijeenkomsten met zo'n 6000 deelnemers; daarnaast waren er ook webinars, waar zo'n 2000 bezoekers op afkwamen. De onderzoeksconferenties van het LKCA trekken enkele honderden sprekers en bezoekers.

## Rotterdam Arts and Sciences Lab

Tot slot is Project Ijsbrekers via Renske Wassink (in deeltijd werkzaam bij Codarts) aangesloten bij het [Rotterdam Arts and Sciences Lab](#) (RASL). RASL is een samenwerking tussen Erasmus Universiteit Rotterdam, Codarts Rotterdam en de Willem de Kooning Academie gericht op het ontwikkelen van transdisciplinair onderzoek en onderwijs.

RASL onderhoudt een internationaal netwerk van creatieve en academische professionals die betrokken zijn bij transdisciplinaire projecten gericht op maatschappelijke impact en zal een rol spelen in het bekendmaken van de toolkit binnen haar netwerk. Daarnaast stimuleren de drie RASL-instituten haar studenten om een bijdrage te doen aan Project Ijsbrekers.

## 2.6 Publieks- en locatiekeuze

De interventie van project Ijsbrekers vindt plaats in diverse publieke omgevingen in Rotterdam. Iedere passant en gebruiker van deze omgevingen behoort tot de doelgroep. Iedereen kan en mag meedoen aan onze interventie. Tegelijkertijd kunnen bepaalde wijken binnen Rotterdam een barst in het ijs harder gebruiken dan andere. Door ons te focussen op een specifiek gebied, kunnen we de impact die onze interventie maakt, duidelijk zichtbaar maken en verankeren in samenwerking met lokale partners.

Wij hebben het stadsgebied Groot-IJsselmonde gekozen als thuishaven van Project Ijsbrekers. In dit gebied zullen de meeste locatiedagen (dagen waarop we de interventie in de publieke ruimte uitvoeren) worden gepland. De keuze voor dit gebied komt voort uit de demografische<sup>3</sup> en sociaal-economische<sup>4</sup> samenstelling van de wijk; Groot-IJsselmonde is een prachtige afspiegeling van Rotterdam. Daarnaast hebben we in het gebied met theater Islemunda en Rotterdams Wijktheater stevige partners die hun weg weten in het gebied en als fysieke uitvalsbasis kunnen fungeren. Door het slotevenement in Theater Islemunda te houden, verankeren wij de impact die we creëren op een plek in de wijk die blijft, een thuishaven waar de bewoners verder kunnen bouwen aan het verhaal van vertrouwen en verbondenheid.

---

<sup>3</sup> Zie <https://onderzoek010.nl/dashboard/dashboard/bevolking> voor gegevens over leeftijdsopbouw en migratieachtergrond

<sup>4</sup> Zie <https://onderzoek010.nl/dashboard/dashboard/werk-en-inkomen> voor gegevens over arbeidsmarktpositie en inkomensniveau

Binnen Groot-IJsselmonde zullen wij een geheel aan locaties zoeken dat ons in staat stelt de interventie in de volgende verblijfssituaties uit te proberen:

1. locaties waar mensen onderweg zijn van a naar b (bijv. een winkelstraat)
2. locaties waar mensen wachten op iets (bijv. de wachtkamer van het stadskantoor of een tramhalte)
3. locaties waar mensen heen komen om er langere tijd te blijven (bijv. een winkelcentrum, een park, een festival)

Wij verwachten dat elk van deze verblijfssituaties specifieke standaard gedragingen met zich mee brengt met als gevolg dat mensen anders zullen reageren op onze interventie. Met dit onderscheid in gedachten willen we graag met verschillende varianten van de interventie experimenteren. Mocht het nodig zijn om tot voldoende locaties te komen voor elk van deze verblijfssituaties, dan kunnen locaties uit andere stadsdelen een aanvulling vormen op de locaties in Groot-IJsselmonde.

## 2.7 Promotie en bereik

Project Ijsbrekers wil het ijs breken in onze samenleving en bouwen aan een verhaal van vertrouwen en verbondenheid in de publieke ruimte. Om dat te bewerkstelligen, hebben wij een viertal doelgroepen gedefinieerd, die wij op passende wijze willen engageren.

1. voorbijgangers in de publieke ruimte
2. de directe kring van de deelnemers
3. het algemene publiek
4. cultuurprofessionals

In dit publiciteitsplan beschrijven wij de activiteiten rondom promotie en publiciteit per doelgroep. Tot slot geven we inzicht in het geschatte bereik van Project Ijsbrekers.

### Vorbijgangers in de publieke ruimte

Onze doelgroep passeert onze interventie op de publieke plek die zij op dat moment bezoeken of doorkruisen. De ontmoetingsinterventie zal niet worden aangekondigd bij het publiek, dat zou het verrassingselement ondermijnen. Wij bereiken hen door actief hun nieuwsgierigheid te prikkelen en hen te betrekken, met behulp van de vormgeving van de installatie (passieve benadering) en met behulp van performance (actieve benadering). De manier waarop we dat doen is onderhevig aan experiment. We kunnen voorbijgangers bijvoorbeeld direct aanspreken en uitnodigen mee te doen of indirect 'vangen' met een straat performance die ze naar de installatie leidt. Onze manier van aanspreken kan serieus zijn of juist absurdistisch. Gedurende de uitvoeringsfase (die een jaar loopt) zullen wij verschillende manieren van publieksactivatie testen en evalueren, waardoor de wijze van publieksactivatie steeds beter afgestemd zal raken op de specifieke omstandigheden waarin we de interventie uitvoeren.

Deelname aan de interventie is gratis. Wij schatten dat wij over de periode van een jaar een aantal van 200 ontmoetingen mogelijk kunnen maken, uitgaande van 25 locatiedagen, waarbij per locatiedag van 4 uur ongeveer 8 ontmoetingen gefaciliteerd kunnen worden. Dit komt neer op een totaal van 400 deelnemers aan onze ontmoetingsinterventie.

## De directe kring van de deelnemers

De *intergroup contact theory* vertelt ons dat vertrouwen in mensen die tot een andere groep horen dan de onze, besmettelijk is. Iemand die een positieve ervaring heeft gehad met contact in de publieke ruimte, kan een ambassadeur worden van het verhaal van vertrouwen en verbondenheid dat wij met ons project willen uitdragen. Daarom zorgen wij ervoor dat onze deelnemers een souvenir krijgen van de ontmoeting in de vorm van een muzikaal portret waarmee ze de ontmoeting kunnen herbeleven. Dat portret kan via social media gedeeld worden.

Voor de communicatie met de deelnemers over het portret, vragen wij hen een e-mailadres achter te laten. Via dit mailadres worden de deelnemers op de hoogte gesteld dat het portret klaar is voor publicatie en gevraagd hiervoor toestemming te verlenen. Deelnemers wordt gevraagd hun portret op social media te bekijken en als ze dat willen te delen en ons platform te volgen.

Als de helft van de deelnemers dit portret deelt, en deze berichten worden door gemiddeld door 20 mensen gezien, bereiken wij in de tweede lijn circa 4000 personen.

Halverwege het project organiseren wij een **tussentijdse bijeenkomst** om met de deelnemers verder te praten over de impact van het project in de wijk. Dit is een mooie gelegenheid om ook andere wijkbewoners te betrekken bij het gesprek over contact in de publieke ruimte en vertrouwen en verbondenheid met de omgeving. Wij zullen het evenement bekend maken in huis-aan-huisbladen en flyers.

Ter afsluiting van het project worden de deelnemers, hun directe kring en onze partners uitgenodigd voor een **slotevenement**. Hiervoor zijn 150 plaatsen beschikbaar. Omdat wij in de uitvoeringsfase reeds via e-mail en social media in contact zijn met het beoogde publiek voor dit evenement, voorzien wij geen problemen met het vullen van de zaal.

## Het algemene publiek

Project Ijsbrekers zal met haar ontmoetingsinterventie aanhaken op een aantal grote publieksevenementen die een overlap hebben met onze doelstelling, zoals de Week tegen de Eenzaamheid en het Eurovisie Songfestival. Deze evenementen zijn een uitgelezen kans om aandacht in de pers te vragen voor Project Ijsbrekers. Publicatie in de Rotterdam editie van het AD (oplage 87.000, bereik 290.000) en de Havenloods (oplage per wijkeditie ca 75.000, bereik 247.000) zouden het publieksbereik vergroten met 537.000.

Naar aanleiding van aandacht in de pers zal ons digitaal platform naast de deelnemers en hun directe kring ook andere geïnteresseerden trekken, wat naar schatting een extra bereik van 10.000 mensen zal opleveren.

## Cultuurprofessionals

De werkwijze, het ontwerp en de opgedane inzichten die we met Project Ijsbrekers opdoen, brengen we samen in een toolkit die andere cultuurprofessionals in staat stelt om vanuit hun eigen betrokkenheid en discipline een bijdrage te doen aan een verbonden samenleving. Deze toolkit zal in pdf-formaat online worden gepubliceerd, onder andere via open source platform ResearchGate. Bovendien zal LKCA in haar nieuwsbrief bekendheid geven aan de toolkit en deze via haar kennisbank als download beschikbaar

maken. Ook het Rotterdam Arts and Sciences Lab zal een rol spelen in de bekendmaking van de publicatie binnen haar netwerk. Voor meer informatie over LKCA en RASL, zie hoofdstuk 2.5 (Partners).

Op basis van download-gegevens van de kennisbank van LKCA en open source platforms zoals ResearchGate, achten wij een bereik van 1000 downloads realistisch.

Met de kennisdelingsworkshops bereiken wij nog eens circa 50 cultuurprofessionals.

## **Publieksbereik**

Daarmee ziet het totale geschatte bereik van Project IJsbrekers er als volgt uit:

### **Direct bereik: 1680**

400 deelnemers

80 bezoeker tussentijdse bijeenkomst

150 bezoekers slotevenement

50 workshopdeelnemers

1000 downloads van de toolkit

### **Indirect bereik: 557.000**

4000 online volgers uit de directe kring van de deelnemers

10.000 volgers op social media

543.000 lezers uit het brede publiek

## Hoofdstuk 3. Begroting en dekkingsplan

### 3.1 Begroting

Kostenrubriek	aantal	unit	€ p unit	toelichting	totaal
<b>ALGEMENE KOSTEN</b>					<b>2490</b>
Notariskosten oprichting stichting					390
Inschrijving KVK					50
Controleverklaring					2000
Bankkosten					50
<b>VASTE PROJECTKOSTEN</b>					<b>46695</b>
<b>Ontwerp</b>					<b>7970</b>
<i>literatuurstudie en interviews</i>	60	uur	45	2 pers x 30 uur	2700
<i>ontwikkeling interventiescenario's</i>	40	uur	45	2 pers x 20 uur	1800
<i>ontwikkeling concept installatie</i>	10	uur	45	2 pers x 5 uur	450
<i>ontwerp installatie</i>	1	dag	300		300
<i>vergoeding vrijwilligers ontwerpteam</i>	4	maand	170	x 4 maanden	2720
<b>Coördinatie</b>					<b>1665</b>
<i>talentscouting</i>	12	uur	45		540
<i>planning en coördinatie</i>	25	uur	45		1125
<b>Installatie</b>					<b>4700</b>
<i>inkoop</i>	1	dag	300		300
<i>bouw skelet</i>	3	dag	300		900
<i>ontwerp signage</i>	1	dag	300		300
<i>ontwerp tentdoek</i>	1	dag	300		300
<i>tentdoek patroon</i>	3	dag	300		900
<i>test</i>	0,5	dag	300		150
<i>materiaalkosten</i>					1450
<i>onvoorzien</i>					400
<b>Muzikale portretten</b>					<b>18840</b>
<i>compositie songs (basis voor portret)</i>	8	stuk	600		4800
<i>huur studio</i>	4	dag	350		1400
<i>opname gage muzikanten</i>	4	dag	300	4 dagen x 4 pers	4800
<i>producer opnamer</i>	4	dag	250		1000
<i>technicus opname</i>	4	dag	360		1440
<i>technicus editing en mixing</i>	60	uur	55		3300
<i>producer postproductie</i>	30	uur	45		1350
<i>mastering</i>				8 songs + 8 x 1 minuut fragme	750
<b>Digitaal platform</b>					<b>1695</b>
<i>design</i>					1500
<i>hosting</i>					195
<b>Promotie/communicatiemateriaal</b>					<b>300</b>
<i>informatieflyers</i>					300

<b>Toolkit</b>					<b>2150</b>
<i>verwerken testgegevens uitvoeringsfase</i>	30	uur	45		1350
<i>vormgeving toolkit</i>					800
<b>Kennisdelingsworkshops</b>					<b>1500</b>
<i>gage workshopleiders</i>	1	dagdeel	225	2 x workshop	900
<i>locatiehuur</i>	1	dagdeel	300	2 x workshop	600
<b>Tussentijdse bijeenkomst</b>					<b>2625</b>
<i>organisatie</i>	15	uur	45		675
<i>promotie</i>					400
<i>catering</i>					300
<i>locatie</i>					1000
<i>techniek</i>	10	uur	25		250
<b>Slotevenement</b>					<b>5250</b>
<i>organisatie</i>	30	uur	45		1350
<i>promotie</i>					300
<i>catering</i>					400
<i>locatie</i>					1000
<i>gage Loreley</i>					900
<i>gage support acts</i>	2	acts	400		800
<i>techniek</i>	20	uur	25		500
<b>VARIABELE PROJECTKOSTEN, PER LOCATIEDAG</b>					<b>1619</b>
<b>Bemensing installatie</b>				4 u + 1 u op-/afbouw	<b>1000</b>
<i>productieleiding</i>	5	uur	45		225
<i>observatie &amp; evaluatie</i>	5	uur	45		225
<i>coaching en regie</i>	2	uur	45		90
<i>performers</i>				totaal beschikbare fee	400
<i>vrijwilligers</i>	2	dag	30	2 vrijwilligers per dag	60
<b>Catering en logistiek</b>					<b>119</b>
<i>vervoer installatie</i>					29
<i>opslag installatie</i>					P.M.
<i>koffie/thee (nazorg deelnemers)</i>					50
<i>reiskosten interventieteam</i>					40
<b>Uitwerking/ verslaglegging</b>					<b>500</b>
<i>uitwerken muzikale portretten</i>	5	uur	45		225
<i>uitwerken testgegevens</i>	5	uur	45		225
<i>bijwerken website/ social media</i>	2	uur	25		50
					<b>totaal</b>
<b>Totaal bij</b>	<b>25</b>	<b>locatiedagen</b>			<b>89660</b>

## 3.2 Toelichting begroting

De begroting bestaat uit drie onderdelen: algemene kosten, vaste projectkosten en variabele projectkosten. De variabele projectkosten zijn de kosten die gemoeid zijn met de uitvoering van de interventie, per locatiedag. De huidige begroting is gebaseerd op 25 locatiedagen.

### Algemene kosten

Voor het realiseren van project Ijsbrekers is een stichting opgericht. De kosten hiervoor zijn meegenomen in de projectbegroting.

### Vaste projectkosten

#### Ontwerp

Het vergaren van wetenschappelijke inzichten en praktijkervaring gebeurt d.m.v. literatuurstudie en het interviewen van praktijkprofessionals. Om tot een stevige kennisbasis te komen waarin inzichten uit verschillende disciplines bij elkaar worden gebracht, is een stevige ureninvestering nodig. Twee leden van het kernteam zullen zich ca. 4 uur per week inzetten, gedurende twee maanden, neerkomend op een totaal van 60 uur.

Het vertalen van de kennisbouwstenen naar een creatief ontwerp gebeurt in de twee opvolgende maanden:

Concept scenario's: 2 werksessies van 2,5 uur met 2 leden kernteam	10 uur
Uitwerking scenario's in performance scripts: 15 uur x 2 leden kernteam	30 uur
Concept installatie: 2 werksessies van 2,5 uur met 2 leden kernteam	10 uur

De inzet van leden van het kernteam is op de begroting opgenomen tegen een tarief van € 45,- per uur. Dit is een gangbaar uurtarief voor ontwerpende professionals.

Ontwerp van de installatie op basis van het ontwikkelde concept gebeurt door Charlotte van Otterloo, investering is 1 dag, a € 300,-

Het kernteam wordt gedurende de ontwerpfase (4 maanden) ondersteund door een groep student-vrijwilligers. Project Ijsbrekers is voor hen een extra-curriculair project waarvoor ze geen waardering krijgen in de vorm van studiepunten. Van de studenten wordt een inzet gevraagd van ten minste 10 uur per week. Gezien de omvang van hun betrokkenheid, vinden wij het billijk dat zij een bescheiden vergoeding ontvangen voor hun werk, ter hoogte van de maximale vrijwilligersvergoeding van € 170,- per maand.

#### Coördinatie

Wij streven ernaar een divers team van performers samen te stellen dat niet alleen uit ons eigen netwerk binnen de formele opleidingen wordt betrokken, maar ook uit de lokale broedplaatsen voor talent. Om dit serieus aan te kunnen pakken is 12 uur voor talent scouting opgenomen.

Voor het coördineren van de mensen die betrokken zijn bij de uitvoering van de interventie (performers en vrijwillige begeleiders) is een totaal van 25 uur berekend. Deze uren worden ingezet in het maken van een planning en communicatie met de teamleden over deze planning gedurende de uitvoeringsfase.

#### Installatie

Voor de bouw van de installatie zullen zowel materiaalkosten worden gemaakt als een vergoeding voor ontwerp en fabricage. Deze vergoeding is gebaseerd op een tarief van € 300,- per dag.

### Muzikale portretten

Aan de basis van de muzikale portretten liggen een achttal composities, speciaal voor dit project te componeren door Loreley (Renske Wassink). Per compositie van ca. 5 minuten (waarvan fragmenten van 1 minuut tijdens de uitvoeringsfase worden bewerkt tot portretten) staat een bedrag van € 600,- op de begroting. Dit bedrag is gebaseerd op de honorariumtabel van het [Nieuw Genootschap Nederlandse Componisten](#).

Om tot bewerkbare fragmenten te komen, moeten de composities worden opgenomen op studiokwaliteit. Bij de opnames zijn naast Loreley drie begeleidende muzikanten betrokken. De kosten voor inhuur muzikanten, studiohuur, producer, mixing en mastering zijn gebaseerd op gangbare tarieven, in sommige gevallen zijn dat uurtarieven, in sommige tarieven per dag.

### Digitaal platform

Voor de zichtbaarheid en volgbaarheid van het project, willen wij een digitaal platform (website) laten bouwen die in hoge mate compatibel is met social media enorm het delen van de portretten zo gebruiksvriendelijk mogelijk te maken. Tegelijkertijd willen we op ons digitaal platform in één oogopslag de omvang en diversiteit van het project zichtbaar maken. Dat vereist een specialistisch ontwerp en een adequaat budget. Op de begroting zijn kosten voor ontwerp en voor hosting opgenomen.

### Communicatiemateriaal

Om deelnemers na afloop van de interventie uit te leggen wat de opzet van het project is en hoe we met hen in contact willen blijven over het vervolg van de ontmoetingen, willen we informatieflyers laten drukken. Voor ontwerp zijn geen kosten op de begroting opgenomen, dit zal worden verzorgd door een van de vrijwilligers vanuit de Willem de Kooning Academie.

### Toolkit

De kosten voor de toolkit bestaan uit urenvergoeding voor het synthetiseren van de testgegevens van de gehele uitvoeringsfase. Na afloop van elke locatiedag zijn de opgehaalde gegevens verwerkt, ter afsluiting van het project moeten de rode draad door deze gegevens zichtbaar worden gemaakt, moet het ontwikkelproces inzichtelijk worden gemaakt en moeten er algemene principes worden afgeleid uit dit proces. Dit zal worden uitgevoerd door Sylvia Mannaerts, lid van het kernteam dat de verantwoordelijkheid draagt voor het gehele proces van testen en evalueren van de interventie. Voor dit proces staan 30 uur op de begroting.

Daarnaast worden er kosten gemaakt voor de vormgeving van de toolkit, die de vorm zal hebben van een online publicatie in pdf-formaat. Er worden dus geen drukkosten gemaakt.

### Kennisdelingsworkshops

De workshops zullen worden gehost door onze partner Theater Islemunda, die de zaalhuur (filmstudio) a 2 x € 300,- per dagdeel sponsort.

De gage voor de workshopleiders a € 225 pp is berekend aan de hand van het standaard uurtarief voor leden van het kernteam (€ 45,-), op basis van 2 uur voorbereiding en 3 uur workshop.

### Tussentijdse bijeenkomst

De tussentijdse bijeenkomst zal de vorm hebben van een open gespreksavond. Verwacht publiek is 80 mensen. Bij deze gelegenheid willen we brede bekendheid geven aan Project IJsbrekers en naast de deelnemers andere wijkbewoners uitnodigen om met ons verder te praten over het thema van contact in de publieke ruimte. Om dit publiek te bereiken wordt er in huis-aan-huisbladen, middels flyers promotie gemaakt. Hiervoor is een budget van € 400,- gereserveerd.

Zaalhuur (grote zaal) a € 1000,- wordt gesponsord door Theater Islemunda. Voor techniek is 10 uur a € 25,- per uur begroot, nodig om opstelling klaar te zetten en licht en geluid voor sprekers klaar te zetten.

Om het sociale karakter van de bijeenkomst te benadrukken, zal er gezorgd worden voor een hapje en een drankje.

Voor de organisatie van de tussentijdse bijeenkomst is 15 uur begroot.

### Slotevenement

Het slotevenement is de apotheose van het project. Hoofdprogramma bestaat uit een optreden van Loreley, hiervoor staat een gage begroot van € 900,- voor een gezelschap van 4 musici.

Daarnaast zullen er twee support acts worden gevraagd. Hiervoor is een bedrag begroot van € 400,- per act. Het evenement zal worden aangekleed met een hapje en een drankje, hiervoor is € 400,- gereserveerd.

Promotie zal een minder grote rol spelen dan bij het tussentijdse evenement omdat wij ons hoofdzakelijk richten op deelnemers en hun directe kring, waarmee wij direct contact zullen opnemen. Om de zichtbaarheid van het project en de betrokkenheid van onze partner Theater Islemunda te vergroten (en daarmee de impact van het project op die plek te verankeren) is een bescheiden promotiebudget van € 300,- begroot.

Zaalhuur (grote zaal) a € 1000,- wordt gesponsord door Theater Islemunda. Voor techniek staat 10 uur begroot x 2 technici (licht en geluid).

Voor de conceptontwikkeling en organisatie van het evenement zijn 30 uur begroot.

## Variabele projectkosten

### Bemensing installatie

De variabele projectkosten zijn de kosten per locatiedag (een dag dat we de interventie op locatie uitvoeren). De bedragen zijn berekend op een dagen van 4 uur, met 1 uur op- en afbouw. De gepresenteerde begroting is gebaseerd op een totaal van 25 locatiedagen.

Per dag zijn twee leden van het kernteam aanwezig. Een lid heeft de productieleiding, een lid is verantwoordelijk voor het observeren van de ontmoetingen en de evaluatie met de deelnemers achteraf.

Bij uitvoering van de interventie zetten we een team van performers in. De samenstelling van dat team kan per keer verschillen, maar dat zullen er gemiddeld 2 per dag zijn. Per dag is een bedrag van € 400,- gereserveerd voor de vergoeding van de performers. Voorbereidingstijd is hierbij inbegrepen.

In aanloop naar elke locatiedag wordt een scenario gekozen om mee te werken. De performers worden geïnstrueerd door een ervaren regisseur. Per locatiedag is hiervoor 2 uur begroot, tegen een tarief van € 45,- per uur.

Ter ondersteuning zullen per dag twee vrijwilligers mee draaien, tegen een vrijwilligersvergoeding van € 5,- per uur.

### Catering en logistiek

Voor reis- en transportkosten zijn bescheiden bedragen opgenomen. De installatie is opklapbaar en in een personenauto vervoerbaar.

Voor nazorg met een kopje koffie of thee is per dag een bedrag van € 50,- begroot. Wij realiseren ons dat onze interventie het nodige teweeg kan brengen bij mensen. Daar willen wij onze verantwoordelijkheid in nemen. Als daar behoefte aan is, kan er in een nabije horeca-gelegenheid worden nagepraat.

#### Uitwerking en verslaglegging

In de weken na een locatiedag zullen de muzikale portretten van de ontmoetingen worden vervaardigd. Een eerste schets wordt al tijdens de locatiedag gemaakt. Voor de uiteindelijke uitwerking van ca. acht portretten is 5 uur beschikbaar. Voor elk van de acht portretten wordt een korte tekst + melodie geschreven en in een thuisstudio opgenomen.

Daarnaast worden de observaties en evaluaties uitgeschreven en verwerkt. De belangrijkste inzichten worden omgezet naar een plan voor de eerstvolgende locatiedag. Ook hiervoor is 5 uur per locatiedag beschikbaar.

Tot slot worden de portretten naar de deelnemers gestuurd en online gepubliceerd. Omdat dit weinig inhoudelijke taken zijn, is hiervoor een lager tarief van € 25,- per uur gehanteerd.

### 3.3 Dekkingsplan

Financieringsbronnen	Bedrag in euro's	Verhouding
<b>Private Fondsen</b>	<b>30.460</b>	<b>34%</b>
VSB	10.000	
Fonds 21	10.000	
PBC	5.000	
Volkskracht	5.460	
<b>Publieke fondsen</b>	<b>49.000</b>	<b>55%</b>
Citylab010 (Gemeente Rotterdam)	24.000	
Stimuleringsfonds Creatieve Industrie	25.000	
<b>Overige inkomsten</b>	<b>10.200</b>	<b>11%</b>
Eigen bijdrage	7600	
Sponsoring	2600	

## Toelichting dekkingsplan:

Eigen bijdrage:

De leden van het kernteam dragen zetten 60 uur in als eigen bijdrage, tegen een bedrag van € 2700

Daarnaast leggen zij de gages voor de workshops a € 225, pp per keer in, voor een totaal van € 900.

Tot slot legt Loreley het grootste deel van de composities die ze voor dit project zal schrijven in als eigen bijdrage, tegen een bedrag van € 4000,-

### **Inkomsten uit commerciële activiteiten:**

Wij hebben ervoor gekozen om geen inkomsten te genereren via kaartverkoop voor de evenementen. De bijeenkomsten die we organiseren zijn nauw verweven met de ontmoetingen die we faciliteren op straat en vormen daar een verdieping op. Het zou niet passen bij de opzet van dit project om kaarten te verkopen voor deze evenementen.

Ook de toolkit maken wij gratis toegankelijk. Wij geloven in de vrije toegankelijkheid van kennis. Zonder vrije toegang tot een breed scala aan bronnen zou ook Project Ijsbrekers niet van de grond kunnen komen. Wij bouwen op bestaande kennis en geven onze nieuw opgedane inzichten weer door aan anderen. De impact van dit project wordt vergroot naarmate meer makers met onze methode en onze inzichten aan de slag gaan.

Wel ligt er bij afsluiting van dit project een interventie die zichzelf bewezen heeft en waarmee de initiatiefnemers een diepgaand inzicht hebben verkregen in de dynamiek van contact in de publieke ruimte. De interventie kan na afsluiting van Project Ijsbrekers in andere toepassingen worden hergebruikt en daarmee inkomsten genereren. Om zover te komen echter, moet deze interventie eerst worden ontwikkeld, en dat is wat we doen in Project Ijsbrekers.

### **Sponsoring**

Onze partner Islemunda sponsort Project Ijsbrekers door haar locatie kosteloos ter beschikking te stellen. Dit doet zij voor vier evenementen, voor een totaal van € 2600,-.

### **Publieke fondsen**

Citylab010 is een initiatief van de Gemeente Rotterdam dat Rotterdammers met een plan voor de stad helpt dat plan verder te ontwikkelen en ter afsluiting van het ontwikkeltraject de mogelijkheid biedt om een startbudget aan te vragen, tot € 150.000.

Stimuleringsfonds voor de Creatieve Industrie ondersteunt projecten die relevante connecties leggen tussen de creatieve industrie, wetenschappelijk onderzoek en maatschappelijke opgaven, met een maximale bijdrage van € 50.000.

### **Private fondsen**

Project Ijsbrekers dient aanvragen in bij een aantal fondsen die zich kenmerken door de verbinding tussen kunst en cultuur en de maatschappij.

## Hoofdstuk 4. Risicoanalyse

De kwaliteit van dit project hangt samen met een aantal aandachtspunten die we hier graag voor het voetlicht brengen.

### Onderzoekskwaliteit

Project Ijsbrekers een gedurfd initiatief dat artistiek ontwerp en wetenschappelijke kennis bij elkaar brengt. Hoewel er zowel op het gebied van artistieke producties als op het gebied van onderzoek ervaring aanwezig is, is het voor de initiatiefnemers de eerste keer dat zij een project ontwikkelen op het snijvlak van kunst en wetenschap.

Om hen te ondersteunen in hun pionierswerk, zal een Raad van Advies worden aangesteld. Deze driekoppige raad zal bestaan uit leden met achtergrond in academisch en artistiek onderzoek. Zij zullen kritisch advies geven met betrekking tot de gebruikte methodes en bronnen.

### Scope van het onderzoek

De vraag waarom mensen in de publieke ruimte contact lijken te vermijden, blijkt in een grootstedelijke diverse context al gauw te belanden in een discours van vooroordelen of spanning tussen bevolkingsgroepen met een verschillende etnische achtergrond.

Hoewel deze factoren zeer waarschijnlijk een rol spelen in (gebrek aan) contact in de publieke ruimte, willen wij waken voor een tunnelvisie in deze richting. In Fase 1: Ontwerp zullen we deze denkrichting meenemen, maar ook andere mogelijke factoren belichten, zoals individualisering, haast en de aanwezigheid van *digital devices* in ons verblijf in de publieke ruimte.

### Gegevensverwerking

Wij zijn ons bijzonder bewust van het bijzondere belang van privacy in een project als dit. Het verwerken van persoonlijke informatie zoals foto's vraagt om een gedegen plan voor gegevensverwerking.

Deelnemers worden alleen met toestemming op beeld vastgelegd. Publicatie van foto's gebeurt alleen met uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de deelnemers. Deelnemers die toestemming hebben gegeven voor plaatsing van hun foto, wordt gevraagd hun e-mailadres achter te laten. Zij krijgen de foto gemaaid en krijgen voor publicatie de mogelijkheid om hun toestemming in te trekken. Bij publicatie van de portretten zullen geen namen worden gebruikt. Alleen wanneer deelnemers zelf besluiten hun portret te delen, wordt hun naam gekoppeld aan het portret. E-mailadressen zullen uitsluitend worden gebruikt om deelnemers te informeren over de publicatie van de portretten, voor vervolgvragen binnen het kader van dit onderzoek en over het afsluitende evenement dat we zullen organiseren om met alle deelnemers terug te kijken op dit project. Deelnemers hebben te allen tijde de mogelijkheid hun toestemming in te trekken.

## Hoofdstuk 5. De makers

Project Ijsbrekers is een samenwerkingsverband tussen zangeres en songwriter Renske Wassink (Loreley), antropologe Sylvia Mannaerts en zangeres, regisseur en theatermaker Suzanne Bruning.

### Loreley - Renske Wassink

Renske Wassink is zangeres en songwriter en treedt onder de naam Loreley met haar vaste viermansformatie. In haar wereldpop songs combineert ze haar achtergrond in de jazz en pop met haar liefde voor Afrikaanse muziek. Centraal thema in haar werk is de zoektocht naar herkenning en oprecht contact in de anonimiteit van de grote stad. In 2018 bracht Loreley haar debuutalbum Stories uit, dat zeer lovend werd ontvangen.

[www.loreleymusic.com](http://www.loreleymusic.com)

Renske draagt naast de conceptontwikkeling zorg voor de muzikale portretten van de ontmoetingen. Zij zal bij alle interventies aanwezig zijn.

### De Muzie-makerij - Sylvia Mannaerts

Sylvia Mannaerts is als antropoloog geïnteresseerd in toegepaste kunstvormen: van activisme tot creatieve therapieën en van community arts tot creatieve leermethoden. Wat gebeurt er met ons als individu en als groep wanneer we - al dan niet samen - creatief bezig zijn? Als ondernemer ondersteunt ze met de muzie-makerij kunstenaars die hun vak willen inzetten voor maatschappelijke of andere niet-kunstzinnige doelen.

Sylvia draagt naast de conceptontwikkeling zorg voor de structuur van testen en evalueren van de interventie. Zij zal bij alle interventies aanwezig zijn, en (participerende) observaties en interviews uitvoeren.

### Suzanne Bruning

Suzanne Bruning is werkzaam als maker en performer (zangeres en actrice). Suzanne gelooft in een betere wereld gebaseerd op de contact theorie, en deze wordt direct toegepast in community arts. Suzanne heeft als regisseur jarenlang gewerkt met bewoners uit de Rotterdam (Surinaamse, Kaapverdiaanse jongeren, Somalische vrouwen, Feyenoordsupporters, senioren) en voorstellingen gemaakt met hun verhalen als leidraad. Ze wil dan ook graag de performers coachen in het maken van contact binnen de interventie op een manier die uitdaagt de ander te leren kennen.

[www.suzannebruning.nl](http://www.suzannebruning.nl)

Suzanne draagt naast de conceptontwikkeling zorg voor de talentscouting, de coördinatie van de vrijwilligers en het opzetten van de kaders voor de regie.

### Charlotte van Otterloo

Charlotte van Otterloo is een breed georiënteerd maker. Ze verweeft in haar werk verschillende disciplines met elkaar. Van illustraties en animaties tot installaties en exposities. De rode draad is de parallelle fantasiewereld waarin zij je meeneemt, een wereld die zowel jong als oud aanspreekt.

<http://www.charlottevanotterloo.nl>